

Ključne informacije o društvima za osiguranje u Republici Hrvatskoj

HRVATSKI URED ZA OSIGURANJE
STUDENI 2010.

9.411.0

iznosi zaračunata bruto pre

6.563.8

broj sklopljenih policia neživ

1.331.5

broj sklopljenih policia život

28.863

iznosila je imovina društava

5.452.0

iznosila su vlastita sredstva

18,9 %

iznosi udio vlastitih sredsta

4.781.0

je iznos likvidiranih šteta dr

711.155

iznosi broj likvidiranih šteta

290.93

iznosi broj likvidiranih šteta

105.64

iznosi broj likvidiranih šteta

11.035

zaposlenika su zapošljavala

- I. Značenje i uloga osiguranja i društava za osiguranje
- II. Ključni pokazatelji osiguranja u Republici Hrvatskoj
- III. Pozicija hrvatske industrije osiguranja u svjetskom okruženju
- IV. Pozicija društava za osiguranje u financijskom sustavu
- V. Ulaganja društava za osiguranje
- VI. Struktura premijskog prihoda i likvidiranih šteta
- VII. Karakteristike tržišta osiguranja
 - a. Broj i vlasništvo
 - b. Tržišni udjel i koncentracija
 - c. Zaposlenost
 - d. Distribucijski kanali

Ova publikacija pruža ključne podatke o društvima za osiguranje u Republici Hrvatskoj.

Namijenjena je širem krugu zainteresiranih strana kao pregled izabranih pokazatelja značaja društava za osiguranje u gospodarskom i financijskom okruženju.

Izdavanje ove publikacije dio je politike i nastojanja Hrvatskog ureda za osiguranje s ciljem povećanja uloge društava za osiguranje i promocije njihovog doprinosa ukupnom gospodarskom sustavu.

Publikacija obuhvaća bitne činjenice o osiguranju u Republici Hrvatskoj od njegove pozicije u svjetskim i europskim razmjerima, do uloge u gospodarskom i financijskom sustavu, premijskog prihoda te ključnih pokazatelja strukture i poslovanja društava za osiguranje u Republici Hrvatskoj.

*Publikacija ne sadrži podatke o profitabilnosti i solventnosti društava za osiguranje.

značenje i uloga osiguranja i društava za osiguranje

Osiguranje je djelatnost pružanja **EKONOMSKE ZAŠTITE** od određenih opasnosti koje ugrožavaju imovinu i osobe.

Zadatak osiguranja je da brojne opasnosti kojima su izloženi osiguranici preraspodjeli na sve osiguranike i da osiguraniku koji trpi štetu isplati odgovarajuću naknadu u skladu sa sklopljenim ugovorom o osiguranju.

Pokriće rizika u osiguranju ostvaruje se na osnovi ugovora o osiguranju — police osiguranja, kojim društvo za osiguranje za primljenu premiju preuzima obvezu da nastankom osiguranog slučaja, osiguraniku nadoknadi štetu u imovinskom osiguranju odnosno plati ugovoreni iznos osiguranja u osobnim osiguranjima.

Društva za osiguranje ostvaruju važne funkcije i doprinose **RAZVOJU GOSPODARSKOG I FINANCIJSKOG SUSTAVA**. Omogućuju stanovništvu, poduzećima i državi održivo poslovanje i štednju u stabilnom okruženju.

Njihova uloga ponajviše se očituje u funkciji osiguranja i nadoknadi štete, ali i prikupljanju i mobilizaciji financijskih sredstava te njihovoj efikasnoj **ALOKACIJI I ULAGANJU**, čime potiču razvojnu komponentu gospodarstva.

Društva za osiguranje ostvaruju i **VAŽNE SOCIJALNE I DRUŠTVENE FUNKCIJE**. Što je sektor osiguranja razvijeniji to je manja eventualna obveza države u nadoknadi štete i ekonomske pomoći pojedincima i poduzećima u nastupu određenih štetnih događaja.

Životno osiguranje značajan je i instrument štednje za starost, čime utječe na povećanje standarda u starijoj životnoj dobi. Dugoročna štednja životnog osiguranja blagotvorno djeluje na stabilnost financijskog sustava i potiče dugoročan razvoj i selekciju kvalitetnih projekata države, lokalne zajednice i poduzeća.

ključni pokazatelji osiguranja u Republici Hrvatskoj

9.411.000.000^{kuna}

iznosi zaračunata bruto premija društava za osiguranje u Republici Hrvatskoj u 2009. godini

6.563.875

broj sklopljenih polica neživotnog osiguranja na kraju 2009. godine

1.331.509

broj sklopljenih polica životnog osiguranja na kraju 2009. godine

28.863.000.000^{kuna}

iznosila je imovina društava za osiguranje u Republici Hrvatskoj na kraju 2009. godine

5.452.000.000^{kuna}

iznosila su vlastita sredstva — kapital i rezerve društava za osiguranje — na kraju 2009. godine

18,9 %

iznosi udio vlastitih sredstava u ukupnim izvorima sredstava

4.781.000.000^{kuna}

je iznos likvidiranih šteta društava za osiguranje u Republici Hrvatskoj u 2009. godini

711.155

iznosi broj likvidiranih šteta u 2009. — ukupno za sve vrste osiguranja

290.935

iznosi broj likvidiranih šteta u 2009. — kod zdravstvenog osiguranja

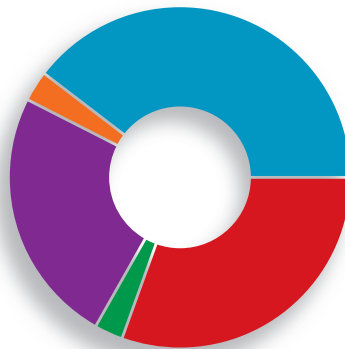
105.642

iznosi broj likvidiranih šteta u 2009. — kod osiguranja od odgovornosti za upotrebu motornih vozila

11.035

zaposlenika su zapošljavala društva za osiguranje na kraju 2009.

pozicija hrvatske industrije osiguranja u svjetskom okruženju

39,6%
Europa

30,5%
Sjeverna Amerika

2,7%
Južna Amerika

24,3%
Azija

2,9%
Oceanija

Struktura svjetske premije osiguranja u 2009. godini

izvor: Swiss Re, Sigma No 2/2010, Zurich, 2010.

zemlja	ukupna premija u % BDP-a	ukupna premija po stanovniku u USD	premija ŽO u % ukupne premije
SAD	8,0	3.710	43,2
Japan	9,9	3.979	78,9
Velika Britanija	12,9	4.579	70,4
Francuska	10,3	4.269	68,6
Njemačka	7,0	2.878	46,9
Euro područje	8,0	3.059	58,5
EU 27	8,4	2.775	61,2
Bugarska	2,5	158	11,9
Hrvatska	2,9	402	26,4
Češka	3,9	723	42,3
Mađarska	3,1	398	50,9
Poljska	3,8	430	50,9
Rumunjska	1,8	136	18,4
Slovenija	6,0	1.420	30,4

Pokazatelji značaja društava za osiguranje, 2009. godina

izvor: Swiss Re, Sigma No 2/2010, Zurich, 2010.

Struktura svjetske premije osiguranja pokazuje kako je najveće svjetsko tržište osiguranja europsko s udjelom od 39,6% u ukupnoj svjetskoj premiji, Sjeverna Amerika zauzima 30,5%, Azija 24,3%, a 5,6% otpada na Južnu Ameriku, Oceaniju i Afriku.

Udjel hrvatske industrije osiguranja u ukupnoj svjetskoj premiji u 2009. iznosio je 0,04% i po visini premije osiguranja Republika Hrvatska je 55 zemlja na svijetu. S druge strane, hrvatsko tržište osiguranja ima udjel od 0,12% u europskom tržištu osiguranja (premija zemlja Europske unije).

Važno je ipak istaknuti da ulaskom Republike Hrvatske u Europsku uniju hrvatsko tržište osiguranja postaje dio jedinstvenog tržišta financijskih usluga Europske unije, koje je u području osiguranja najveće svjetsko tržište.

Međunarodna usporedivost i značaj društava za osiguranje i djelatnosti osiguranja uvriježeno se prikazuje kroz tri ključna pokazatelja:

- udjel premije osiguranja u bruto društvenom proizvodu ili osigurateljna penetracija,
- premija osiguranja po stanovniku ili osigurateljna gustoća i
- udjel premije životnog osiguranja u ukupnoj premiji osiguranja.

Po ovim pokazateljima vidljivo je da razvijene zemlje i razvijena tržišta osiguranja karakterizira udjel premije osiguranja u BDP-u iznad 8%, godišnja ulaganja u osiguranje po stanovniku više od 3.000 USD i udjel premije životnog osiguranja u ukupnoj premiji iznad 50%.

Ovi pokazatelji za hrvatsko tržište osiguranja iznosili su 2,9% udjel premije u BDP-u, 402 USD ili 2.121 HRK premija osiguranja po stanovniku i udjel premije životnog osiguranja u ukupnoj premiji od 26,4%.

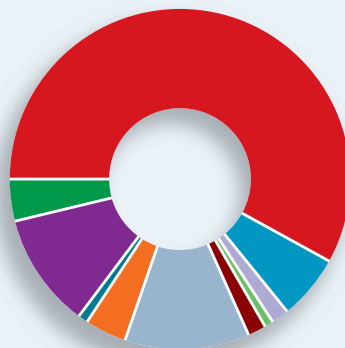
Svi pokazatelji ukazuju na značajan prostor za rast premije osiguranja u Republici Hrvatskoj, posebno ako ga promatramo u usporedbi sa zemljama članicama Europske unije (EU 27) i zemljama Euro područja.

pozicija društava za osiguranje u financijskom sustavu

financijska institucija	aktiva u 2009	
	u mil. HRK	%
Poslovne banke	378.726	76,9
Stambene štedionice	6.727	1,4
Štedne banke	155	0,0
Društva za osiguranje	28.863	5,9
Otvoreni investicijski fondovi	12.035	2,4
Zatvoreni investicijski fondovi	1.841	0,4
Obvezni mirovinski fondovi	29.265	5,9
Dobrovoljni mirovinski fondovi	1.355	0,3
Leasing društva	33.666	6,8
SVEUKUPNO	492.633	100,0

Struktura i relativno značenje financijskih institucija u Republici Hrvatskoj

izvor: HNB, HANFA, službeni nerevidirani podaci

Financijska imovina sektora stanovništva u Republici Hrvatskoj, VI. 2009.

izvor: HNB, službeni podaci, listopad 2009.

Društva za osiguranje dio su financijskog sustava i važne financijske institucije i institucionalni investitori. U dijelu životnog osiguranja ona su ugovorne štedne financijske institucije koje pružaju stanovništvu i poduzećima dugoročnu namjensku štednju.

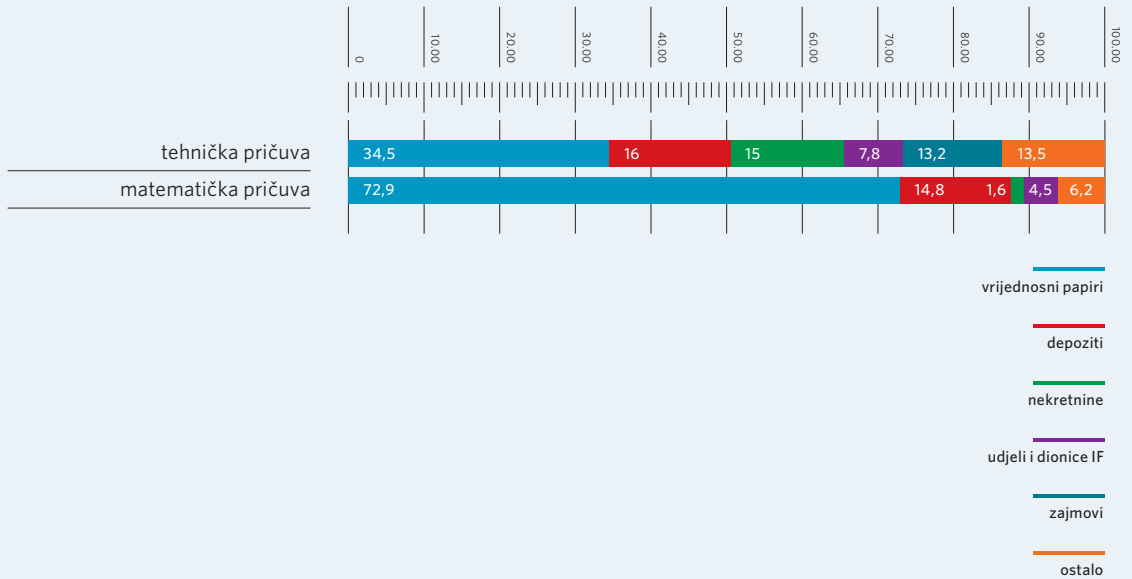
Važnost društava za osiguranje u financijskom sustavu prikazuje se udjelom aktive društava za osiguranje u aktivni svih financijskih institucija i udjelom osiguranja u štednji sektora stanovništva, kao sektora koji raspolaže viškovima financijskih sredstava.

Hrvatski financijski sustav je bankocentričan i karakterizira ga dominantna pozicija banaka sa 76,9% udjela u ukupnoj aktivni svih financijskih institucija. Društva za osiguranje zauzimaju udjel od 5,9% i uz obvezne mirovinske fondove s istim udjelom najznačajniji su institucionalni investitori u financijskom sustavu Republike Hrvatske.

U strukturi štednje sektora stanovništva, kao drugom pokazatelju razvijenosti i zastupljenosti društava za osiguranje u financijskom sustavu, društva za osiguranje (životno osiguranje) imaju udjel od 4%. Što bi značilo da od 100 HRK financijske imovine (ulaganja ili štednje) prosječnog stanovnika Republike Hrvatske 4 HRK su uložene u osiguranje.

Struktura financijske imovine sektora stanovništva ukazuje na potrebu poticanja i razvoja dugoročne dobrovoljne namjenske štednje (npr. mirovinske štednje) jer osim osiguranja (4%) i dobrovoljnih mirovinskih fondova (1%) ovakav oblik štednje u Republici Hrvatskoj gotovo i ne postoji. Ključnu ulogu u ovom dijelu štednje, kao i svugdje u svijetu, u budućnosti bi trebala imati društva za osiguranje.

ulaganja društava za osiguranje

Struktura ulaganja društava za osiguranje u 2009. godini

Izvor: HANFA

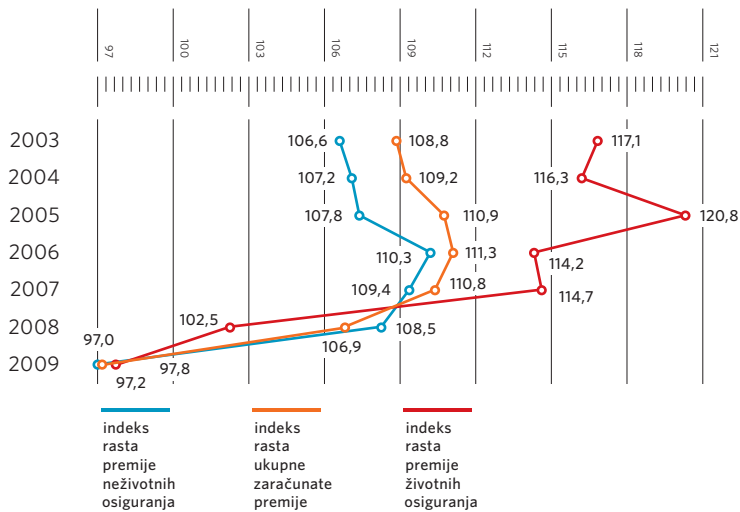

Ulaganja su ključna stavka imovine društava za osiguranje s udjelom od 73,5% imovine i iznosom 21.211 mil. HRK na kraju 2009. godine.

Ulaganja društava za osiguranje konzervativno su uložena i strogo zakonski regulirana, posebno u dijelu životnog osiguranja. Društva za osiguranje veliki dio imovine ulažu u državne obveznice (čak 68% imovne za pokriće matematičke pričuve uloženo je u vrijednosne papire čiji je izdavatelj RH ili HBOR), municipalne i korporativne obveznice, dionice i ostale vrijednosne papire. Značajan dio ulaganja čine i ulaganja u depozite kod banaka, a dio sredstava uloženi su i u nekretnine i zajmove. Ovakvom politikom ulaganja društva za osiguranje su ključan ulagač na financijskom tržištu RH koji snažno doprinosi razvojnoj funkciji gospodarstva, a zbog dugoročnosti financijskih sredstava, značajan su čimbenik stabilnosti financijskog sektora i tržišta.

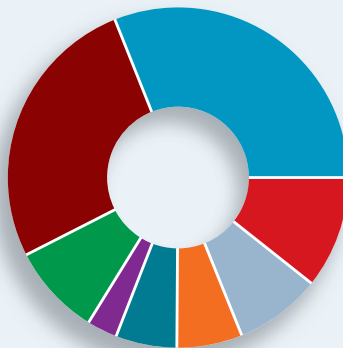
Ulaganja društava za osiguranje u Republici Hrvatskoj čine ulaganja imovine za pokriće tehničke pričuve i ulaganja imovine za pokriće matematičke pričuve (osiguranja života). Imovinu za pokriće tehničke pričuve i matematičke pričuve osiguranja života i ostalih osiguranja za koja se izdvaja matematička pričuva društva za osiguranje dužna su oblikovati i ulagati sukladno Zakonu o osiguranju (NN 151/05, 87/08 i 82/09).

struktura premijskog prihoda i likvidiranih šteta

Indeksi rasta premije osiguranja u razdoblju od 2003. do 2009.

Izvor: HUIO

- 31,05%**
osiguranje od odgovornosti
za upotrebu motornih vozila
- 10,67%**
osiguranje cestovnih vozila
- 8,22%**
ostala osiguranja imovine
- 6,22%**
osiguranje od požara
i elementarnih šteta
- 5,81%**
osiguranje od nezgode
- 2,88%**
zdravstveno osiguranje
- 8,70%**
ostala neživotna osiguranja
- 26,45%**
životna osiguranja

Struktura premije po vrstama osiguranja u 2009.

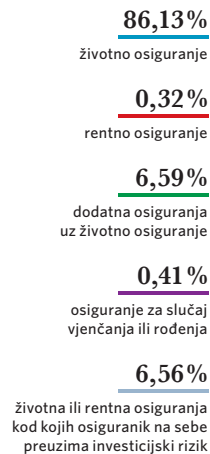
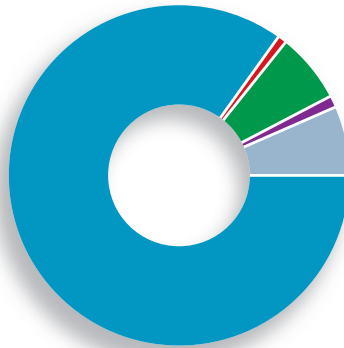
Izvor: HUIO, Statistički podaci osiguranja, podaci za prosinac 2009.

Zaračunata bruto premija društava za osiguranje u Republici Hrvatskoj na kraju 2009. godine iznosila je 9.411.346.130 HRK, od toga premija neživotnog osiguranja činila je 6.922.674.507 HRK ili 73,56%, a premija životnih osiguranja 2.488.674.623 HRK ili 26,44%. Prosječna stopa rasta ukupne zaračunate bruto premije u razdoblju od 2003. do 2009. iznosila je 7,9%, a najviša je bila u 2006. kada je iznosila 11,3%. Životno osiguranje u promatranom razdoblju bilježilo je u pravilu dvoznamenkaste stope rasta s prosječnom stopom rasta od 11,9%. U 2009. godini zbog financijske i ekonomske krize premija osiguranja doživjela je po prvi put negativan rast i u području životnih i neživotnih osiguranja.

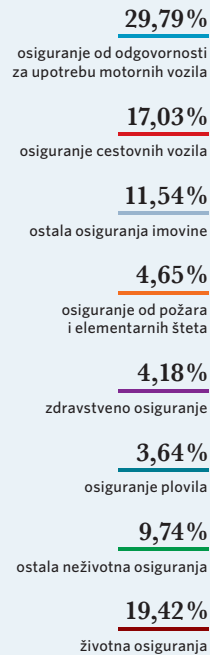
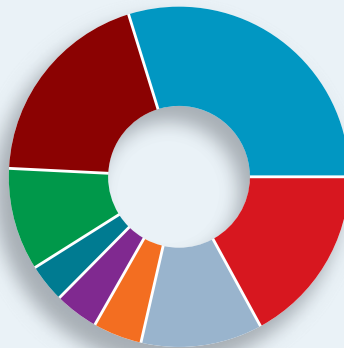
Strukturu premijskog prihoda društava za osiguranje u Republici Hrvatskoj na kraju 2009. godine karakterizira dominantan udjel obveznog osiguranja od odgovornosti za upotrebu motornih vozila koje čini 31,1% ukupne premije, životna osiguranja su na drugom mjestu s 26,5%, osiguranje cestovnih vozila čini 10,7%, ostala osiguranja imovine 8,2%, osiguranje od požara i elementarnih šteta 6,2%, osiguranje od nezgode 5,8% i ostala osiguranja oko 10% udjela.

struktura premijskog prihoda i likvidiranih šteta

Struktura premije životnih osiguranja — po vrstama u 2009.

Izvor: HUO, Statistički podaci osiguranja, podaci za prosinac 2009.

Struktura likvidiranih iznosa šteta po vrstama osiguranja u 2009.

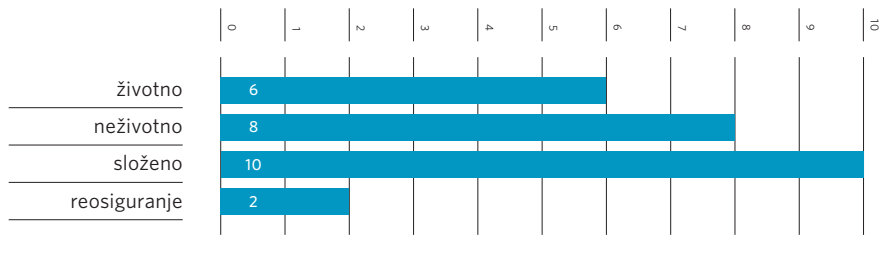
Izvor: HUO, Statistički podaci osiguranja, podaci za prosinac 2009.

Životno osiguranje specifičan je osigurateljni proizvod koji posjeduje i štednu i ulagačku komponentu. U strukturi premije životnih osiguranja najzastupljenije je klasično životno osiguranje s udjelom od 86,1%. Investicijska životna osiguranja, zbog okruženja financijske krize, su izgubila na važnosti pa čine 6,6% premije životnog osiguranja, međutim izlaskom iz krize očekuje se njihov ponovan rast, kako što je to slučaj i u razvijenim zemljama. Dodatna osiguranja vezana uz životno osiguranje čine 6,6%, a rentno osiguranje i osiguranja za slučaj vjenčanja ili rođenja imaju udjel manji od 1%.

U strukturi likvidiranih šteta po iznosu također prednjači osiguranje od odgovornosti za upotrebu motornih vozila sa 29,8%, likvidirane štete životnog osiguranja čine 19,4%, osiguranja cestovnih vozila 17%, ostala osiguranja imovine 11,5%, osiguranja od požara i elementarnih šteta 4,7%, dok ostala osiguranja imaju manji udjel.

karakteristike tržišta osiguranja

Broj društava za osiguranje i društava za reosiguranje, lipanj 2010.

Izvor: HANFA

	ukupna ZBP	neživotno	život
najvećih 5	66,6%	77,4%	58,0%
najvećih 10	85,2%	92,1%	86,6%

Tržišna koncentracija po ukupnoj zaračunatoj bruto premiji društava za osiguranje na kraju 2009.

Izvor: HANFA, izračun

a. Broj i vlasništvo

Na kraju lipnja 2010. na tržištu osiguranja poslovala su 2 društva za reosiguranje i 24 društava za osiguranje, od kojih je 6 društava obavljalo isključivo poslove životnih osiguranja, 8 društava isključivo poslove neživotnih osiguranja, dok je preostalih 10 društava za osiguranje obavljalo poslove životnih i neživotnih osiguranja.

U strukturi vlasništva 11 društava je u većinskom vlasništvu domaćih fizičkih i pravnih osoba, a 15 društava u većinskom vlasništvu stranih fizičkih i pravnih osoba.

b. Tržišni udjel i koncentracija

Tržišna koncentracija društava za osiguranje u Republici Hrvatskoj prema zaračunatoj bruto premiji na kraju 2009. godine za prvih pet najvećih društava iznosila je 66,6%, a za najvećih deset društava 85,2%. Neživotna osiguranja karakterizira viša tržišna koncentracija koja za najvećih pet društava iznosi 77,4%, a za najvećih deset 92,1%, dok je u životnim osiguranjima tržišna koncentracija niža, pa prvih pet zauzima 58%, a prvih deset najvećih društava 86,6% zaračunate bruto premije tog dijela osiguranja.

	društvo za osiguranje	I.-XII.2009.	indeks 09/08	udjel u % 2009.
1	Agram životno	227.754.628	96,6	2,42
2	Allianz Zagreb	986.164.083	88,0	10,48
3	Basler	28.189.629	103,2	0,30
4	Basler osiguranje Zagreb	370.895.066	93,5	3,94
5	Basler životno	49.818.470	77,0	0,53
6	Cardif	35.501.898	140,9	0,38
7	Cosmopolitan Life VIG	87.442.992	106,2	0,93
8	Croatia	3.034.465.389	93,5	32,24
9	Croatia zdravstveno	97.006.681	109,5	1,03
10	Erste VIG	88.820.489	118,0	0,95
11	Euroherc	1.043.631.778	96,0	11,09
12	Generali	272.077.043	102,1	2,89
13	Grawe Hrvatska	416.427.605	96,2	4,42
14	Helios VIG	100.028.207	87,1	1,06
15	HOK	145.127.508	138,1	1,54
16	Jadransko	661.196.083	97,2	7,03
17	KD Life	4.246.368	-	0,05
18	Kvarner VIG	540.535.761	100,0	5,74
19	Merkur	295.938.005	99,7	3,14
20	Société Générale	17.701.318	-	0,19
21	Sunce	180.900.833	97,1	1,92
22	Triglav	400.089.237	105,9	4,25
23	Uniqa	234.370.062	127,7	2,49
24	Velebit	51.818.493	134,7	0,55
25	Velebit životno	9.912.507	124,7	0,11
26	Victoria	131.414	-	0,00
27	Victoria životno	31.157.583	-	0,33
	Ukupno	9.411.349.130	97,2	100,00

Zaračunata bruto premija i tržišni udjel društava za osiguranje na kraju 2009.

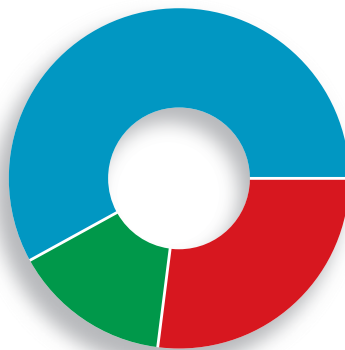
Izvor: HUUO

Napomena: Podaci su na 31.12.2009. pa se razlikuje broj društava za osiguranje.

Društvo za osiguranje s najvišim tržišnim udjelom u ukupnoj zaračunatoj bruto premiji na kraju 2009. bilo je Croatia osiguranje d.d. s udjelom od 32,2%, na drugom mjestu je Euroherc osiguranje d.d. sa 11,1%, a slijede ih Allianz Zagreb d.d. sa 10,5%, Jadransko osiguranje d.d. sa 7% i Kvarner VIG d.d. sa 5,7% tržišnog udjela. Jedanaest društava za osiguranje imalo je pojedinačni tržišni udjel u ukupnoj premiji manji od 1%.

karakteristike tržišta osiguranja

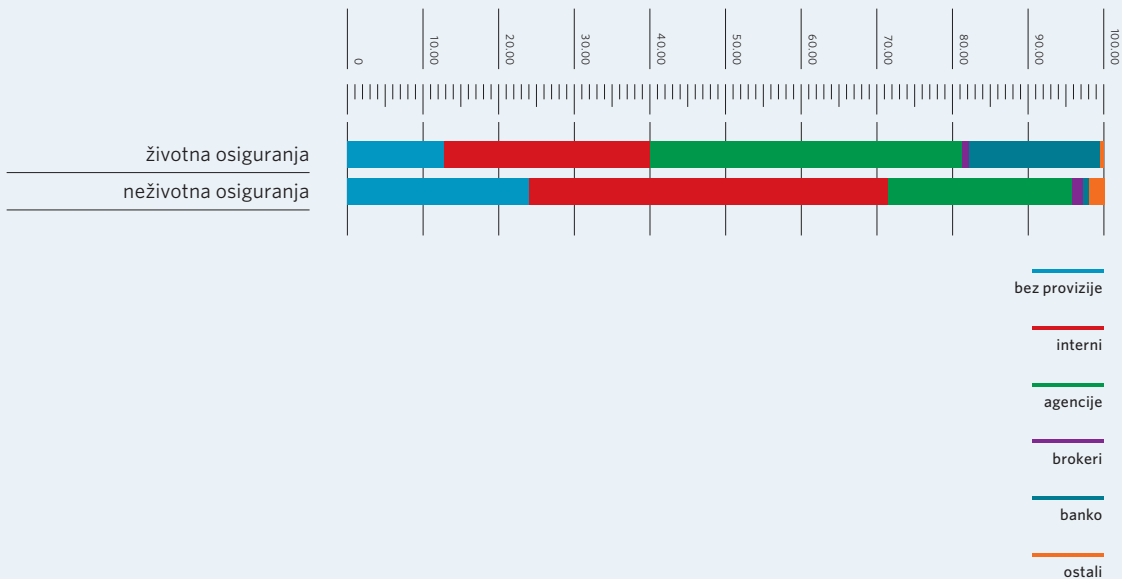
58%
banke

15%
ostale financijske institucije

27%
društva za osiguranje

Zaposlenost u financijskom sektoru u 2008. godini

Izvor: DSZ, HNB i HUIO

Zaračunata bruto premija po prodajnim kanalima za 2009. godinu

Izvor: HUIO

c. Zaposlenost

U društvima za osiguranje na kraju 2009. godine bilo je zaposleno 11.035 djelatnika, što je za 491 djelatnika više nego na kraju 2008. godine. Ukupno u financijskom sektoru bilo je u tom razdoblju zaposleno 38.354 zaposlenika, a zaposleni u društvima za osiguranje činili su 27% zaposlenih. Društva za osiguranje i brojem zaposlenih djelatnika čine važnog sudionika financijskog i gospodarskog sektora.

d. Distribucijski kanali

Prodaju svojih proizvoda i usluga društva za osiguranje su vršila preko vlastitih zaposlenika (bez provizije), internih zastupnika, agencija, brokera, bankoosiguranja i ostalih kanala distribucije.

Najzastupljeniji kanal distribucije neživotnog osiguranja u 2009. godini bili su interni zastupnici sa 48% udjel u zaračunatoj premiji, zaposlenici društava (bez provizije) činili su 24%, agencije 21%, a ostali prodajni kanali imali su ukupan udjel manji od 10%.

Prodaja životnog osiguranja u najvećem dijelu se odvijala preko agencija 42%, internih zastupnika 27%, bankoosiguranje je činilo 16%, a zaposlenici društava 14% prodaje zaračunate premije životnih osiguranja u promatranom razdoblju.

Hrvatski ured za osiguranje je udruženje društava za osiguranje i društava za reosiguranje u Republici Hrvatskoj. HUO je član Savjeta ureda zelene karte osiguranja (CoB), punopravan član Europskog udruženja osiguratelja i reosiguratelja (CEA) i Međunarodnog udruženja za pomorska i prijevozna osiguranja (IUMI) te predstavlja i zastupa hrvatska društva za osiguranje i u ostalim međunarodnim institucijama.